MALTA

QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA

ONOR. IMHALLEF
PACE RAYMOND C.

Seduta tat-28 ta' Novembru, 2002

Citazzjoni Numru. 2644/1997/1

Frank Cremona u Rita Farrugia

vs

Raymond Hartherly, d-Direttur tar-Registru Pubbliku, u l-Avukat Dr Joseph Bonello u l-PL Paul Saliba nominati b'digriet tal-20 ta' Jannar 1998 kuraturi biex jirrapprezentaw lill-minuri Braden Hartherly

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premess:-

Illi fit-12 ta' Mejju tal-1989 kien twieled il-minuri Hatherly li llum ghandu tmin snin, mill-konvenuti (*corregge attrici)* Rita Farrugia li dak in-nhar kienet miżżewġa lill-konvenut Raymond Hatherly. Peress illi dak iz-żwieġ sussegwentament kien sfaxxa u sehhet separazzjoni bejn

Rita Farrugia u Raymond Hatherly, li bdew jghixu f'postijiet differenti.

Illi qabel il-wild tal-minuri Braden Hatherty ommu, l-attriċi Rita Farrugia kienet qed tghix mal-attur Frank Cremona, f'relazzjoni intima li wasslet biex l-attur jkollu l-minuri Braden Hathedy ma' ommu Rita Farrugia, meta l-attur kien agent tal-Insurance, kellu tletin sena, kien twieled fit-28 ta' Ġunju tal-1959, fil-Floriana, u kien residenti l--Hamrun, u meta missieru li kien Daniel Mary Cremona, kien diġa` mejjet.

Illi dana llum, huwa sewwa maghruf mill-konvenut Raymond Hatherly li minnu l-attriċi kienet sseparata "*de facto*", fi żmien il-konċepiment tal-minuri u t-twelid tieghu, u li ghalhekk ma ghandu l-ebda oġġezzjoni ghat-talbiet tal-atturi.

Illi fic-ċertifikat tat-twelid numru 2367/89, tal-minuri Braden Hatherly fl-ewwel kolonna fejn jitniżżel l-isem tal-missier, ġie mniżżel l-isem tar-raġel legali tal-attrici Rita Farrugia, jiġifieri Raymond Hatherly, u fil-kolonni sussegwenti d-dettalji kollha l-ohra relattivi ghall-persuna tieghu, u mhux dawk tal-missier naturali, l-attur Frank Cremona.

Illi ghaldaqstant l-istess atturi talbu li l-konvenuti jghidu l-ghaliex ma ghandiex dina l-Onorabbli Qorti:-

1) Tiddikjara li l-missier tal-minuri Braden Hatherly huwa l-attur Frank Cremona, u

2) Tordna lill-konvenut Direttur tar-Reġistru Pubbliku, sabiex fl-ewwel kolonna taċ-ċertifikat tat-Tewlid Nru 2367/89, jiġi mnehhi l-isem ta' Raymond Hatherly u floku jdahhal dak tal-attur Frank Cremona, kif ukoll it-taghrif fuqu fil-kolonni sussegwenti jiġifieri li huwa, agent tal-insurance, ta' tletin sena (38) (*corregge (30))*, li twieled fil-Floriana, huwa residenti l-Hamrun u missieru mejjet u kien jismu Daniel Mary Cremona.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuti minn issa nġunti in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol 3 tal-process;

Rat il-lista ta’ xhieda u d-dokumenti esebiti a fol 4 u 5 tal-process;

Rat ir-rikors tal-atturi fejn talab li l-kawza tigi trattata b’urgenza u d-digrieti sussegwenti tal-Qorti tal-1 ta’ April 1998 u tat-18 ta’ Mejju 1999.

Rat id-digriet tal-Qorti tal-20 ta’ Jannar 1998 fejn gew mahtura bhala Kuraturi Deputati Dr Joseph Bonello u l-PL Paul Saliba biex jirrapprezentaw lill-minuri Braden Hatherly (fol 9 sa 16).

Rat li l-kawza giet appuntat ghall-24 ta’ Settembru 2001.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut id-Direttur tar-Registru Pubbliku a fol 20 fejn gie eccepit:

1. Fil-mertu illi f’dan l-istadju huwa mhux edott mill-fatti kif allegati fic-citazzjoni;

2. Illi bla pregudizzju ghas-suespost, ghas-success tal-azzjoni odjerna tinhtieg il-prova tal-impossibbilta' fizika ta' koabitazzjoni bejn il-konjugi Rita Farrugia u Raymond Hatherly fil-perjodu tal-probabbli koncepiment tal-minuri Braden li dwaru qed issir il-kawza odjerna;

3. Illi bla pregudizzju, f’kaz li t-talbiet attrici jigu akkolti, ghandhom jigu kancellati l-kliem "*the said*" mill-kolonna li tirreferi ghal partikolaritajiet tal-omm;

4. Illi in vista tal-fatt li c-cirkostanzi li taw lok ghal talba ghal korrezzjoni fl-att tat-twelid huma ghal kollox estranei ghall-esponent huwa m'ghandux jigi soggett ghall-ispejjez;

5. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut u l-lista tax-xhieda a fol 21 tal-process.

Rat il-verbal tal-24 ta’ Settembru 2001 fejn Rita Farrugia tat ruhha b’notifikata bl-avviz tas-smiegh u l-konvenut Raymond Hatherly ta’ ruhu b’notifikat bic-citazzjoni u bl-avviz tas-smiegh tal-kawza u nghata kopja *seduta stante.* Il-Qorti nnominat lill-Assistent Gudizzjarju Dr Greta Mifsud Agius biex tigbor il-provi, u giet differita ghall-21 ta’ Jannar 2002.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut Raymond Hatherly a fol 26 tal-process fejn gie eccepit:

1. Illi sa minn qabel iż-żmien tal-konċepiment tal-minuri Braden, il-konvenut Raymond Hatherly u l-attriċi Rita Farrugia kienu, diġa' ilhom separati *de facto* u ma kien ikollhom l-ebda relazzjonijiet u kuntatti ntimi.

2. Illi l-minuri Braden ġie konċepit żmien wara li l-attriċi Rita Farrugia kienet telqet lil żewġha, il-konvenut Raymond Hatherly, sabiex l-istess attriċi tmur tghix ma' l-attur Frank Cremona.

3. Illi l-konvenut Raymond Hatherly huwa ċert illi dan it-tifel minuri m'huwiex tieghu, iżda ta' l-attur Frank Cremona u ghalhekk l-istess konvenut m'huwiex il-missier naturali ta' l-istess minuri Braden.

4. Illi l-istess konvenut jiġi biss il-missier legali ta' Braden u qatt ma gharfu bhala ibnu u lanqas qatt ma fittex illi jkollu xi drittijiet jew obbligi ta' missier fil-konfront tieghu. Anzi l-konvenut Raymond Hatherly jghid u jiżgura li huwa la qatt m'assuma r-responsabbilta' ta' missier lejn dan it-tifel u lanqas qatt ma ha nteress fih.

5. Illi ghalhekk il-konvenut Raymond Hatherly ma ghandu l-ebda raġuni u l-ebda intenzjoni li jopponi ghat-talba ta' l-atturi sabiex isiru l-korrezzjonijiet mehtieġa fiċ-Ċertifikat tat-Twelid tat-tifel minuri Braden. Fil-fatt, l-istess konvenut diġa' ghamel l-Affidavit tieghu f’dan is-sens, liema Affidavit qed jiġi hawn anness u mmarkat bhala ‘Dok. RH 1'.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista ta' xhieda u l-affidavit esebiti a fol 27 sa 29 tal-process;

Rat il-verbal tal-21 ta' Jannar 2002.

Rat in-nota tal-attur Frank Cremona tas-25 ta' Jannar 2002 fejn ipprezenta l-affidavit tieghu stess a fol 31 sa 34 tal-process.

Rat in-nota tal-attrici Rita Farrugia tat-28 ta' Jannar 2002 fejn ipprezentat l-affidavit taghha stess a fol 35 sa 38 tal-process.

Rat is-seduti tat-28 ta' Jannar 2002 u tas-27 ta' Frar 2002 mizmuma mill-Assistent Gudizzjarju Dr Greta Mifsud Agius.

Rat il-verbal tal-25 ta' Marzu 2002 fejn din il-kawza bdiet tigi mismuha minn din il-Qorti kif prezentament ippresjeduta.

Rat in-nota tal-konvenuti Kuraturi Deputati tas-17 ta' Mejju 2002 (fol 44) fejn eccepew:

1. Illi huma m'humiex dedotti mill-fatti tal-kawza;

2. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-istess a fol 45 tal-process.

Rat il-verbal tal-11 ta' Gunju 2002.

Rat in-nota tal-atturi tal-11 ta' Gunju 2002 fejn gie prezentat l-affidavit ta' Mary Cremona (fol 49).

Rat il-verbal tal-24 ta' Gunju 2002 fejn id-difensuri prezenti talbu li l-kawza tmur ghas-sentenza. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-28 ta' Novembru 2002.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

Illi din il-kawza saret sabiex it-tarbija Braden li giet registrata bhala t-tarbija tal-konvenut Raymond Harthery tigi dikjarata li mhix iben l-istess konvenut *stante* li dan ma huwiex missierha u fil-fatt l-atturi qed jitlobu li l-istess tarbija tigi dikjarata li ma hijiex il-wild naturali tal-konvenut Raymond Harthery bil-konsegwenti tibdil rikjest fic-certifikat tat-twelid tal-istess minuri Nru 2367/89.

Illi jidher car li l-atturi qed jipprevalixxu ruhhom mill-**Artikolu 77 tal-Kap 16** li jghid testwalment li:-

"Il-legittima' ta' tifel imwieled matul iz-zwieg tista' tigi attakkata wkoll minn kull min ikollu nteress, jekk jipprova illi, fiz-zmien bejn it-tliet mitt gurnata u l-mija u tmenin gurnata qabel it-twelid tat-tifel, ir-ragel kien fl-impossibbilta' fizika li jghammar ma' martu minhabba li kien il-boghod minnha".

Illi ma hemm l-ebda dubju li jekk l-attur qed jippretendi li huwa l-missier tal-minuri huwa ghandu nteress li jaghmel din il-kawza, pero' qabel ma tigi trattata l-istess, trid tigi sorvolata d-dispozizzjoni tal-**Artikolu 81 tal-Kap 16** li tipprovdi li:-

(1) "Hadd ma jista' jitlob stat kuntrarju ghal dak li jaghtuh l-att tat-twelid bhala iben legittimu u l-pussess ta' stat li jaqbel ma' dak l-att.

Hekk ukoll, hadd ma jista' jattakka l-istat tal-iben legittimu ta' tifel li jkollu l-pussess ta' stat li jaqbel ma' l-att tat-twelid tieghu".

Illi huwa car li l-hsieb tal-ligi huwa dak li jipprotegi l-istat ta' legittima tal-persuna, ladarba din twieldet fiz-zwieg, u ladarba l-istat tal-istess minuri huwa konformi mal-istess diskrezzjoni wkoll hajja tieghu, hekk mizmum fir-rejalta' socjali bhala iben l-istess konjugi. Illi fil-fatt fil-kawza fl-

ismijiet **"Pierre Travers Tauss vs Direttur tar-Registru Pubbliku et"** (P.A. F.G. C. 10 ta' Mejju 1996 inghad li:-

"Dak li jissejjah ir-'raison d'etre' ta' din id-dispozizzjoni tal-ligi nostrali jinsab enkapsulat fil-kumment tal-awtur Ricci meta huwa jikkummenta dwar dispozizzjoni analoga tal-Kodici Taljan … …." "Egli ha osservato esistere nell'ordine stesso delle cose una presunzione che sta per la inviolabilita' dal talamo a per il rispetto della fedelta' coniugale, la quale presunzione viene avvolorata dalla vita comune degli sposi e fa riguardare il marito come il padre dei concepiti da sua moglie durante il matrimonio. Il- giuconsulti romano intesero questa presunzione e l' incarnazione della formula solenne 'pater is est quiem justae nuptiae demonstrat'. A questo principio, che non e' tanto un dettato dell' antica sapienza, quanto un postulato della stessa ragione, confortato dall' esperienza di molti secoli, si e' attentuato il legistatore patrio, e percio' nell' articolo 159, che il marito e' padre del figlio concepito durante il matrimonio" - (**Diritto Civili.** Vol. 1 para 49 pag. 76).

Illi in effetti l-**Artikolu 67 tal-Kap 16,** (li jikkorrispondi mal-artikolu 159 tal-Kodici Taljan) jipprovdi li:

"L-iben imnissel matul iz-zwieg jitqies li hu bin zewg ommu".

Illi fil-fatt din l-azzjoni ttentata mill-atturi hija wahda minn tliet azzjonijiet permessibbli fil-ligi taghna sabiex tigi attakkata l-legittimita' ta' l-ulied u cjoe':-

(1) L-azzjoni ta' diskonoxximent jew ta' *denegata paternita'* a bazi tal-**Artikolu 70 tal-Kap 16** li hija miftuha ghar-ragel li fic-certifikat tat-twelid huwa ndikat bhala missier it-tifel imwieled fiz-zwieg, u dan fil-kazijiet indikati tassattivament fis-**Subartikolu (1) (a) sa (d),** liema azzjoni tattakka l-prezunzjoni *"pater est quae iustiae demonstrat",* u twassal biss mhux biex jigi determinat il-missier tat-tarbija imma biss ghad-dikjarazzjoni li r-ragel ta' l-omm ma huwiex il-missier, liema azzjoni ghandha tigi

prezentata fit-termini stretti moghtija fl-**Artikolu 73 tal-Kap 16.**

(2) It-tieni azzjoni hija dik moghtija biss lit-tifel *ai termini* tal-**Artikolu 84** sabiex jitlob l-istat ta' iben legittimu u ghaliha japplikaw ir-regoli stabiliti fl-**Artikoli 82 sa 85 tal-Kap 16.**

Illi a propozitu ta' din l-azzjoni inghad fil-kawza **"Antonio Scerri Gauci vs Dottor Giovanni Scicluna nomine et"** (A.C. 14 ta' Jannar 1952) li:-

"Illi din l-ahhar azzjoni tat-tfittxija ta' paternita' hija moghtija biss lit-tifel u hija estiza lill-werrieta jew dixxendenti tieghu fil-kaz biss previst mill-ligi.

"It-tifel ghandu d-dritt li jitlob stat kuntrarju ghal dak li jaghtih l-att tat-twelid meta ma jkollux pussess ta' stat konformi ma' l-att tat-twelid, u ebda limitazzjoni ohra ma timponilu l-ligi ghall-ezercizzju ta' dik l-azzjoni. Ghaldaqstant lilu ma tolqtux il-limitazzjoni li tolqot lil persuni ohra interessati, konsistenti f'illi huma jkollhom jippruvaw l-impossibbilta' fizika ta' koabitazzjoni tal-prezenti genituri tat-tifel fi zmien rilevanti minhabba lontananza".

"Meta t-tifel ma hux ostakolat fl-ezercizzju ta' l-azzjoni ta' ricerka tal-paternita' tieghu bil-fatt li dik l-impossibbilta' fizika ma tirrizultax; l-unika limitazzjoni li tolqtu hija dik illi tolqtu meta huwa jkun jippossjedi stat konformi mal-att tat-twelid tieghu"

Illi f'kaz maghmul a bazi ta' din l-azzjoni fis-sentenza **"Walter Ahar nomine vs Pio Micallef"** (P.A. (A.J M) 21 ta' Frar 1996) inghad illi *"minn dan it-taghlim jidher li l-fatt li r-ragel ta' omm it-tarbija kien prezenti Malta u kellu l-possibbilta' li jkollu relazzjoni ma' martu, ma ghandu jkun ta' ebda xkiel fl-indagini li ghandha ssir sabiex tigi stabbilita l-identita' tal-missier naturali tal-istess attur".*

(3) It-tielet azzjoni hija dik kontemplata fl-**artikoli 76 u 77 tal-Kap 16** fejn ghal dak li huwa relevanti ghal dik il-kawza fl-**artikolu 77** jinghad li:-

“Il-legittimita’ ta’ tifel imwieled matul iz-zwieg tista’ tigi attakkata minn kull min ghandu nteress, jekk jipprova illi, fiz-zmien bejn it-tliet mitt gurnata u l-mija u tmenin gurnata qabel it-twelid tat-tifel, ir-ragel kien f’impossibbilta’ li jghammar ma’ martu minhabba li kien ‘il boghod minnha”.

Illi din l-ahhar azzjoni msemmija ta’ mpunjazzjoni ta’ legittimita’ hija miftuha ghal kull terz, inkluz lill-omm u lill-istess tifel peress li hija disponibbli ghal min ghandu nteress, inkluz il-persuna li tallega li hija missier it-tifel.

Illi minn dan kollu jirrizulta li l-ligi taghti l-opportunita’ lill-diversi persuni fil-parametri hemm indikati, u biss bl-azzjonijiet fuq indikati sabiex tigi denagata l-paternita’ jew anke kontestata l-legittimita`.

Illi pero’ fl-opinjoni ta’ din il-Qorti l-azzjoni abbazi tal-**artikolu 77** hija subordinata ghal dak li hemm provdut fl-**artikolu 81** li jipprovdi li l-istat ta’ iben legittimu ma jista’ jigi attakkat minn hadd, lanqas mill-iben innifsu jekk il-minuri jkun akkwista l-i*status* ta’ iben legittimu mill-att tat-twelid u l-pussess tal-istess stat li jaqbel ma’ tali att.

Illi fi kliem iehor l-azzjoni ttentata skond **l-artikolu 77** sabiex tirnexxi trid issir fl-ewwel lok a bazi ta’ iben jew bint li skond l-att ta’ twelid ma jkunx ikkunsidrat bhala legittimu, jew ghalkemm l-istess att ta’ twelid jikkunsidrah legittimu, huwa ma jkunx jippossedi l-istess stat ta’ legittimu.

Illi l-pussess ta’ l-istat ta’ iben legittimu skond **l-artikolu 80** *“stabbilit minn gabra ta’ fatti, mehudin flimkien, li jiswew biex juru r-rabta ta’ filjazzjoni u ta’ demm bejn it-tifel u l-familja li hu jghid li hi l-familja tieghu.*

L-ewlenin fost dawn il-fatti huma:-

(a) Illi t-tifel ikun gieb dejjem il-kunjom tal-missier li tieghu jghid li huwa l-iben;

(b) Illi l-missier ikun trattah bhala ibnu, u, f'dik il-kwalita' haseb ghall-manteniment u edukazzjoni tieghu, u sabiex jikkollokah;

(c) Illi t-tifel gie dejjem maghruf bhala tali min-nies;

(d) Illi huwa ikun maghruf bhala tali mill-familja".

Illi dan ifisser skond is-sentenza **"Malika Cachia Ejjebili et vs Ahmed Kamel El Din et"** (PA.RCP 26 ta' Jannar 2000) **"Saviour Micallef noe et vs Direttur tar-Registru Pubbliku et"** (P.A. (RCP) 27 ta' Gunju 2002) li skond il-provvedimenti tal-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** huwa biss jekk ikun hemm *"nuqqas ta' att ta' twelid jew tal-pussess ta' stat* (u dan skond kif definit fl-**artikolu 80 tal-Kap 16)** *inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz, … … … li l-prova tal-filjazzjoni tista' ssir b'xhieda ohra li tista' tingieb skond il-ligi".*

Illi mis-sentenzi fuq citati din hija l-unika konkluzjoni logika li tista' tinghata meta jigu mqabbla l-**artikoli 81** mal-**artikolu 77,** *stante* li jidher li fl-opinjoni ta' din il-Qorti, l-kundizzjoni kontenuta fl-**artikolu 77** dwar l-impossibbilta' fizika, hija wkoll kundizzjoni ohra li kull persuna ohra, apparti l-minuri jekk dan jagixxi *ai termini* tal-ligi.

Illi dan jinsab ikkonfermat fis-sentenza **"Mario Maugeri vs Direttur tar-Registru Pubbliku"** (P.A. RCP 13 ta' Jannar 1999) fejn inghad b'riferenza ghall-fatti f'dik il-kawza li *"Dwar l-**artikolu 81** … … … jigi ndikat li tali artikolu ma huwiex ta' ostakolu ghall-azzjoni odjerna, peress li jidher car mis-segwenti fatt fuq esposti, li l-istess minuri qatt ma kellu l-pussess ta' stat ta' iben legittimu li jaqbel mal-att tat-twelid peress li l-persuna ndikata kienet ilha nieqsa … ... u ommu kienet tghix biss mal-attur".*

Illi minn dan johrog car li jekk iben jew bint ikollhom stat ta' wild legittimu, u jkollhom ukoll il-pussess tal-istess stat konformi mal-att ta' twelid, **hadd** ma jista' jattakka dan l-

istat abbazi tal-**artikolu 77** anke jekk tigi ppruvata l-impossibbilta' fizika ndikata fl-istess artikolu. Illi dan gie wkoll konfermat fis-sentenzi **"Concetta Conti nomine vs Angelo Camilleri"** (Vol.XXXII.ii.309) u **"Jesmond Zammit vs Anthony Rapa et"** (P.A. RCP 18 ta' Jannar 2000) fejn inghad li:-

*"Illi dan ifisser illi skond il-provedimenti tal-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** jekk ikun hemm nuqqas ta' att ta' twelid jew ta' pussess ta' stat (u dan skond kif definit fl-**Artikolu 80 tal-Kap 16**) inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz … … il-prova tal-filjazzjoni tista' ssir b'xhieda ohra li tista' tingieb skond il-ligi. Fi kliem iehor jekk il-pussess ta' stat ma jaqbilx mac-certifikat tat-twelid il-prova li tohrog mic-certifikat tar-Registru Pubbliku mhux insindakabbli".*

Illi dawn il-principji kollha gew kkonfermati fis-sentenzi **"Stephen Healey vs Clyde Farrugia Vella"** (P.A. RCP deciza fl-1 ta' Marzu 2001 Cit Nru: 1841/98/RCP); **"Carmel Grima et vs Carmelo Borg et"** deciza fil-5 ta' Lulju 2001 Cit Nru. 190/97/RCP, **"Anthony Sant vs John Cutajar et"** (P.A. RCP 10 ta' Novembru 1999); **"Carmel Grima et vs Carmelo Borg et"** (P.A. RCP deciza fil-5 ta' Lulju 2001 Cit Nru: 190/97/RCP); "**Natalino Scerri vs Giovanni Minafo`"** (P.A. RCP deciza fl-14 ta' April 2000 – Cit Nru 1919/98/RCP) u "**Domenic Briffa vs Therese Fenech et"** (P.A. (RCP) deciza 30 ta' Mejju, 2002 - Cit Nru 1916/00/RCP) u ohrajn.

Illi dwar l-interpretazzjoni tal-**artikolu 77** u dwar il-kuncett ta' *"impossibbilta' fizika"* hemm indikata, wiehed jirreferi ghas-sentenza **"Ronald Bray vs Charmaine Bray et"** (N.A. 19 ta' Novembru 1997) fejn inghad li *"l-impossibbilta' fizika li ghaliha hemm riferenza ghandha tkun wahda li setghet taffetwa b'xi mod il-koncepiment tat-tarbija".* **("Noelle Spiteri vs Ernest Cilia").**

Illi applikati l-principji fuq esposti ghall-kaz *de quo* jirrizulta ampjament mill-provi li l-attrici kienet izzewget lill-konvenut Raymond Hatherly fil-11 ta' Dicembru 1979 u fis-sena 1987 u 1988 hija sseparat *de facto* minnu u

marret tghix mal-attur Frank Cremona u meta kienet qed tghix mal-istess attur hija harget tqila u kellha tifel Braden, li twieled fit-12 ta' Mejju 1989.

Illi dan l-istess minuri ghalkemm gie registrat fuq isem il-konvenut fuq imsemmi, qatt ma gie rikonoxxut, mantnut, jew almenu ltaqa' ma l-istess konvenut, ghalkemm dan kien registrat bhala missieru, izda l-attur Frank Cremona dejjem ittrattata l-istess minuri bhala ibnu naturali, tant li dejjem mantnieh u sostnieh, flimkien mal-attrici.

Illi dan kollu jinsab korroborrat fl-ewwel lok mix-xhieda tal-istess konvenut Raymond Hatherly moghtija fl-affidavit tieghu tal-24 ta' Settembru 2001, inkluz fid-dikjarazzjoni tieghu annessa mal-istess nota tal-eccezzjonijiet tieghu datata 12 ta' Ottubru 2001, mix-xhieda tal-attur Frank Cremona fl-affidavit tieghu datat 25 ta' Jannar 2002, u ta' Mary Cremona fl-affidavit taghha datat 6 ta' Jannar 2002, tant li l-ahhar xhud hawn indikata sostniet:-

"Illi l-attrici Rita Farrugia kienet tghix fir-residenza tieghu u ta' ibni Frank Cremona madwar sena qabel il-koncepiment tat-tifel minuri Braden".

"Illi l-istess attrici kienet halliet lil zewgha u telqet id-dar matrimonjali taghha sabiex tigi tabita ma' ibni, li kienet tghix maghna kuljum u li baqghet tghix maghna sa xi snin wara t-twelid ta' Braden, sakemm spiccat ir-relazzjoni li kellhom Frank u Rita".

"Illi kien ibni, l-attur Frank Cremona, li minn dejjem ha hsieb u hallas l-ispejjez ghall-edukazzjoni tat-tifel minuri Braden, inkluzi l-attivitajiet sportivi u kwalunkwe haga ohra rigwardanti l-istess tifel. Dan l-obbligu ta' missier, l-istess attur baqa' dejjem u ghadu jonora sal-lum. Fil-fatt ukoll, kien dejjem l-istess attur illi deher ghal Braden bhala missier naturali ta' l-istess minuri Braden, u dan f'kull okkazjoni li l-genituri jkollhom kemm fit-taqsima edukattiva kif ukoll f'kull taqsima ohra ancillari ma' l-istess tifel".

Illi dan huwa kkorroborat ukoll, kif inghad, mill-affidavit tal-attrici fejn sostniet illi hija kienet separata *de facto* mill-

istess konvenut zewgha, w apparti dan kienet qed tghix mal-istess attur ma’ min kellha relazzjoni intima, u li l-attur huwa l-missier naturali tal-istess minuri tant li *“l-attur, Frank Cremona, ……dejjem ha hsiebu, rabbieh u hallaslu kollox minn meta twieled, kif ghadu jaghmel sal-lum. Nikkonferma illi l-istess konvenut qatt ma ha interess fit-tifel”.*

Illi fl-ahharnett mix-xhieda ta’ Mary Cremona, omm l-attur Frank Cremona, jirrizulta li effettivament l-istess minuri dejjem ghex maghha u ma’ binha, tant li tghid, bla ma qatt giet kontradetta, li hija hadet hsieb l-istess tifel sa’ mit-twelid, u rabbietu hija bhala ommu, u dan ghadha taghmlu sal-lum, anke wara li l-attrici marret tghix ghal rasha wara li ntemmet ir-relazzjoni taghha mal-attur.

Illi minn dan kollu jidher li l-elementi essenzjali sabiex tirnexxi l-azzjoni attrici gew ilkoll ippruvati stante li jirrizulta li hemm impossibbilta’ fizika, kif interprettata mill-gurisprudenza nostrali li l-istess minuri huwa b’xi mod iben naturali tal-konvenut Raymond Hatherly, stante li fil-perjodu krucjali msemmi fil-ligi, l-istess konvenut kien separat *de facto* mill-attrici, u fil-fatt din kienet qed tghix mal-attur ma’ min kellha relazzjoni intima, li waslet ghall-koncepiment u eventwali twelid tal-istess minuri, u wkoll jidher li l-istess minuri qatt ma kellu l-istat ta’ iben legittimu fit-termini tal-ligi, peress li dan dejjem trabba’ u ghex bhala iben naturali tal-attur, u l-konvenut qatt ma wera’ l-inqas interess fih, proprju ghaliex jaf li ma kienx ibnu. Dan apparti d-dikjarazzjoni tal-omm li ghandha l-portata taghha bhala prova skond l-istess ligi.

Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu milqugha.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta’ u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjoni tad-Direttur tar-Registru Pubbliku u tal-kuraturi deputati, inkwantu l-istess jikkontrastaw it-talbiet attrici, u fuq ammissjoni tal-konvenut Raymond Hatherly, (stante li n-nota ta’ l-

eccezzjonijiet tieghu tammonta effettivament ghall-ammissjoni), **tilqa' t-talbiet attrici** b'dan illi:-

(1) Tiddikjara li l-missier tal-minuri Braden Hatherly huwa l-attur Frank Cremona, u

(2) Tordna lill-konvenut Direttur tar-Reġistru Pubbliku, sabiex fl-ewwel kolonna taċ-ċertifikat tat-Tewlid Nru 2367/89, jiġi mnehhi l-isem ta' "Raymond Hatherly" u floku jdahhal dak tal-attur "Frank Cremona", kif ukoll it-taghrif fuqu fil-kolonni sussegwenti jiġifieri li huwa, "agent tal-*insurance*", "ta' tletin sena (30)", "li twieled fil-Floriana, huwa residenti l-Hamrun" "u missieru mejjet" u "kien jismu Daniel Mary Cremona", u li jigu kkancellati l-kliem "*the said*" mill-kolonna li tirreferi ghal partikolaritajiet tal-omm, u tigi nserita kull partikolarita' ohra necessarja w essenzjali tal-attur Frank Cremona fid-dettalji tal-istess attur kull fejn jirrikorru skond id-dettalji li jidhru mic-certifikat tat-twelid tal-istess Frank Cremona li ghandu l-Karta tal-Identita' Numru 485959 (M) u dokumenti kollha relattivi, u dan *oltre* korrezzjonijiet, zidiet, sostituzzjonijiet u modifiki ohra li jista' jkun hemm bzonn fic-citat Att tat-Twelid li jindikaw li l-konvenut Frank Cremona huwa effettivament missier l-istess minuri.

Illi l-Qorti tordna ukoll *ai termini* tal-**Artikolu 256 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta** li kull korrezzjoni hawn ordnata ghandha ssir mid-Direttur tar-Registru Pubbliku fi zmien ghaxart (10) ijiem minn dak in-nhar li s-sentenza tghaddi f'gudikat u ghandha ssir bis-sahha ta' kopja vera tas-sentenza li tinghata lilu mir-Registratur tal-Qrati Superjuri, bil-mod preskritt fl-istess disposizzjonijiet tal-**Kap 16** a spejjez tal-istess attrici u l-attur Frank Cremona.

Illi dwar il-kap tal-ispejjez dawn ghandhom jigu ssopportati mill-istess atturi, *stante* li ma jirrizultax mill-provi li tali zball kien imputabbli ghal xi raguni lill-konvenuti.

Moqrija.

Onor. Imhallef Raymond C. Pace LL.D.
28 ta’ Novembru 2002

Josette Demicoli.
Deputat Registratur.
28 ta’ Novembru 2002